

نوي رسنيزه ټکنالوژي

دوهم ټولگی

Download from: aghalibrary.com

ښوونکی: عزت الله اريال

کندهار پوهنتون ژورناليزم او عامه اړيکو پوهنځی

پنجم فصل

انټرنیټي نړۍ او رسنۍ

۱: ویب سایټ

- ویب سایټ **website** له دوو کلمو څخه جوړ سوي دی چې **web** د غڼو جال په معنا او **site** د انټرنیټ پر مخ یوه مشخصه فضا ته ویل کیږي
- نو ویالای سو چې ویب سایټ د انټرنیټ په مخ د یوه سازمان ، موسسه ، شرکت او یا هم د یوه شخص لپاره مشخص سوي برخه یا صفحه ده چې د ږغ ، تصویر ، متن او نور اړوند مواد پکښي ځای پرځای سوي وی او یا په لنډ ډول ویل سو چې ویب سایټ د انټرنیټي نړۍ څخه یو کوچنکه برخه د مشخص هدف لپاره رانیول او استعمالول دي
- دیادوني ته چې د ویب سایټ یا انټرنیټي صفحي لپاره مختاري یا انټرنیټي نوم **world wide web** **_WWW_** استفاده کیږي
- دهرې ادارې ویب پاڼه یا ویب سایټ مختلف شکلونه او پارمټونه لري چې اړوند اداره ورته معلومات پورته کوي او نور څلگ ورڅخه استفاده کوي

انټرنیټي نړۍ او رښۍ

۲: ویبلاک weblog

دانټرنیټي صفحو یوه بله بڼه وبلاگ weblog دی. د ارتباط ، اطلاعاتو او معلوماتو له خپرولو سره په تړاو د وبلاگ د منځته راتگ هم یو مهم اقدام دی ویبلاگ هم دسایت غونډي یو انټرنیټي صفحه ده خو توپیر یې دادی چې ویبلاگ نسبت ویب سایت ته په کښتنه سطحه او معلوماتي ظرفیت یې کم دی.

همدارنگه هر شخص کولای سي ځانته یو مشخص ویبلاگ ولري مگر دهر کس لپاره شخصي ویب سایت لړل ستونزمنه ده او موږ داسي ویب سایتونه هم لرو چې دویبلاک خدمات وړاندي کوي

ځیني پدې عقیده دي چې اولین وبلاگ د (تیم برنرزیلی) په واسطه د (<http://info.cern.net>) په نوم جوړ شو، دوهم وبلاگ د ([mare andreessen](http://mare.andreessen.ncsa.edu)) په واسطه په ([ncsa](http://ncsa.edu)) کې رامنځته شو. چې پدې کې هم د برنرزیلی په شان کارونه ترسره کیدل

انټرنیټي نړۍ او رسنۍ

د ۱۹۹۶م نه تر ۱۹۹۷م کلونه چې هغه د ویبلاگ د پرمختګ مهم کلونه بلل کېږي خو نور وبلاگونه هم منځته راغلل، له لومړنیو وبلاگونه څخه کولای شو د (winer daver) اړوند اخبار scripting د (barger) او (cameron barret) وبلاگو ته اشاره وکړو.

د وبلاگ یا وبلاگ نویسی شمیر تر ۲۰۰۰م کاله له ۱۰۰۰ څخه زیات وبلاگونه جوړسول، او دغه تعداد د ۲۰۰۲ کال تر نیمایي پورې له نیم ملیون څخه هم زیات شو. داوسني جوړښت په اساس د وبلاگونو تعداد د وبلاگ لیکنې په سیستم کې له سلو زرو څخه زیات دي، په هرو څلویښتو ثانیه کې یو نوی وبلاگ رامنځته کېږي.

په افغانستان کې ویبلاک تر ۲۰۰۱ کال مخکې شتون نه درلود لومړی وبلاگ لیکونکی د افغانستان په داخل کې عزیزالله حکیمي دی، چې په یوه خارجي موسسه کې ئی کار کوی، لومړی وبلاگ یې په افغانستان کې په ۱۳۸۱هـ ش کال کې د کنگاش په نامه جوړ کړ، په افغانستان کې هغه وخت وبلاگ یوه نوی پدیده وه، یواځې خارجي موسساتو په کابل کې انټرنټ ته لاس رسي درلود، مگر په ۱۳۸۳هـ ش کال کې بی شماره وبلاگونه د افغانستان د وبلاگ فهرست ته ورزیات سول، چې ۳۰۰ ته یې تعداد ورسید؛ په ۱۳۸۰هـ ش کال کې نه یواځې په افغانستان کې بلکې په ټوله نړۍ کې اوج ته ورسید.

دویبلاگ ځانکړتیاوي

- ✓ د وېلاگ سېگ او طریقي عموماً شخصي، غيري رسمي او خپلواک دي هرڅوک په خپل ذوق مخته ځي
- ✓ څرنگه چې وېلاگونه د کیفیت، محتوا او اهدافو له لحاظه مختلف ډولونه لري، نو لوستونکی يې هم خاص دي
- ✓ سادگي دویبلاگ یو بله مهمه ځانکړنه ده چې هرڅوک ورڅخه اسانه استفاده کولای سی
- ✓ د وېلاگونه ایجادول دټولني په یوه خاص قشر پوری ندي تړلي بلکي دټولني مختلفې طبقې کولای شی وېلاگونه رامنځته کړي.
- ✓ دویبلاگ ډیزاین، مطالبو خپرول، تعیرات راوستل داهرڅه د استعمالونکي په لاس دي
- ✓ وېبلاگ کي هرڅوک خپل معلومات او خبري ازادانه وړاندي کولای سي ځکه يې نو پرمختگ هم زیات وکړ

برېښنایي رسنۍ: Electronic Media

- الکترونیک یا برېښنایي رسنیو کلیمه تر انټرنیټ مخکې یوازې راډیو او تلویزون ته کاریده، خو دانټرنیټ به منځ ته راتگ سره بیا هم ویب او ویبلاگونه ته همدغه برېښنایي یا الکترونیک کلیمه وکاریده، په برېښنایي رسنیو کې ټولې هغه رسنيزی وسیلې راځی، چې له برېښنا سره سرو کار لری.
- انلاین رسنۍ بیا هغه رسنۍ دي چې برېښنایي دي خو دبرېښنایي ترڅنگ دانټرنیټ پر صفحه هم فعالیت وکړي
- د ډیجیټل او انلاین رسنیو ترمنځ توپیر دادی؛ چې ډیجیټل په وسایلو کې خوندي وی، اوپر انټرنیټ کې نه وی پرلیکه شوی، خو انلاین بیا پخپله په انټرنیټ کې موجود وی، ډیجیټل رسنۍ هغه مهال پر لیکه یا انلاین گڼل کیږی، چې پر ویب راجوتی شی.

انلاين يا ساير رسني cyber media:

■ cyber کلمه د cybernetic د کليمې يوه برخه ده، چې د لومړي ځل لپاره په ۱۹۴۸ م کال د اريکو يو کارپوه ناربرت وينز وکاروله ، cybernetic د لاتيني ژبې د gubernetic له ريښې څخه اخيستل شوي، چې د لارښونې او قوماندې لپاره کاریده cybernetic. د مطالعې او پوهې معنې ورکوي، خو تر ډيره د ساير د کليمې اطلاق په انټرنټي فضا او پر هغه څه باندې اطلاق کېږي، چې پر دغه فضا کې موجود وي

■ الکترونيکي ورځپاڼه:

■ الکترونيکي ورځپاڼې هغه آزادې رسنۍ دي چې له زمانې او مکانې محدودیتونو څخه آزادې وي. او يا هم ويالای سو کله ي ورځپاڼه په سافت او PDF يا بل شکل کې انټرنیټ دلاري ترلاسه کړو الکترونيکي ورځپاڼه ورته ويالای سو ځکه لوستنه به يي هم ديوي بريننايي وسيلي دلاري وي.

دانترنیتی خپرونو ځانکړتیاوي

- ۱. - د انټرنیټ پر صفحه مطالب او خبرونه لنډ وي لنډ مطالب په ښه ډول د خلکو د توجه وړ گرځي.
- ۲. - کمڼتونه او غیرگونونه هم هلته په نلاین ډول ورکول کيږي او موضوع لا ښه واضح کيږي
- ۳. - الکترونيکي ټولنه یواځې د یو ډیر سریع او تیز تیریدونکې موج په څیر ده، چې د مسؤلیت د ادا کولو تر ټولو ښه وسیله ده.
- ۴ په دغو آزادو سټیجونو کې خپريدونکي احساسات نشي کولای چې ژورنالیستي تعبیرونه او د لیکنې مهارتونه څرگند کړي.
- ۵ په الکترونيکې نشراتو کې داسې غیر واقعي مطالب هم وجود لري چې باید پري پوه سو او خاتمه ورکړل شي، او د لوستونکو د ضرورتونو مطابق داسې پرمعنا صوتي او تصویري منځپانگه لوستونکو ته وړاندې کړو چې د خلکو د توجه سبب وگرځي.

پوښتنه

درنو محصلینو!

لومړی یاد پریزنټیشن مطالعه کړئ او ورپسې چېتر مطالعه کړئ ځکه یوازي د
فرزنتیشن څخه پرته د استاد له تشریح استفاده نکیري او نه مو هم ټول
پوښتني حل کیري خو د دواړو ترمطالعي ورسته که چیري بیا هم کوم سوال یا
پوښتنه درته پاته وه کولای سي خپله پوښتنه راته ۰۷۰۸۸۸۴۸۸۶ وټس اف
شمیره باندي تر راتلونکي درس مخکي پریردي